

Nieuwsbrief

Februari 2011

Waar staan we nu met Vroeg, Voortdurend, Integraal?

Op koers

Ons project Vroeg Voortdurend en Integraal ligt goed op koers. Er is in het afgelopen jaar keihard gewerkt. De resultaten hiervan zijn duidelijk zichtbaar. Het Nederlands Jeugdinstituut laat in een lijvige studie zien wat er allemaal gepland was, en wat er gerealiseerd is. De regio's zitten nu in de fase van het oogsten maar we zijn er nog lang niet. Vanuit Den Haag komen op basis van het regeerakkoord donkere wolken, die de financiering van het huidige aanbod onder druk zet. Laat staan dat er systeemverbeteringen gepland staan, waarvan het niet duidelijk is of dat in het voordeel gaat werken van het kind met beperkingen.

Haagse verrassingen

Een grote Haagse verrassing is dat er zwaar in het passend onderwijs wordt gesnoeid. Het rugzakje dreigt te verdwijnen en daarmee een stuk keuzevrijheid van de ouders. Een andere verrassing is dat de financiering van de activerende begeleiding vanuit de AWBZ naar de gemeenten wordt overgedragen, waarbij het budget kleiner zal zijn dan voorheen. Dit geldt ook voor de financiering van zorg voor de licht verstandelijk beperkte kinderen met moeilijk gedrag.

Een welkome verrassing is dat de staatssecretaris van VWS zit te wachten op de uitkomsten van een onderzoek naar de knelpunten in het systeem van zorg voor het kind met beperkingen en de ouders. Hier is inmiddels een projectgroep VVI met beleidsdirecties van de ministeries voor aan het werk. Ik ga ervan uit dat deze projectgroep de minister weet te voorzien van heldere en bruikbare oplossingen voor de knelpunten. Te hopen is dat de voorgenomen bezuinigingen en wijzingen in de uitvoering van de zorg geen beletsel vormen voor de doorvoering van de broodnodige systeemwijzigingen.

Enthousiasme en ambitie

Het doet mij deugd om te zien met hoeveel inzet er in 11 pilotregio's de afgelopen twee jaar met overgave gewerkt is aan de keten van vroegsignalering, diagnostiek, advisering, informatie, trajectbegeleiding, gezinsondersteuning en onderwijs-zorg voor kinderen met een beperking van 0 - 7 jaar. Gelukkig kunnen we het komende half jaar met hen nog werken aan een afronding of juist verdere verankering vanuit bestaande netwerken Integrale Vroeghulp, waarop de innovatie Vroeg, Voortdurend, Integraal kon worden toegepast. Deze netwerken hebben al een landelijk dekkend bereik. Nu is het zaak om een experiment met 11 regio's te kunnen opschalen naar de 37 bestaande netwerken Integrale Vroeghulp.

En nu verder

De landelijke projectgroep VVI met de beleidsdirecties is nu zeer belangrijk voor de verder definitieve verankering van Integrale Vroeghulp en de doorvoering van van de innovaties vanuit VVI. Aan ons zal het niet liggen! De bewezen inzet in de regio's, en de niet aflatende vraag van ouders naar adequate hulpverlening blijven ons motiveren.

mr. A. (Anton) G. Renting

Voorzitter van de stuurgroep en klankbordgroep VVI

Nieuws uit de pilotregio's

Borging VVI in West Brabant

Vier netwerkpartners Integrale Vroeghulp voeren met innovatiesubsidie van het Zorgkantoor CZ ten behoeve van de 4, 5 en 6 jarigen in de regio observaties uit als onderdeel van Vroeg, Voortdurend, Integraal. Het gaat om de Stichting Amaranth, Stichting SDW, Tender Jeugdhulpverlening en NSWAC. De observaties, bij kinderen met meervoudige ontwikkelingsproblemen, vinden zowel op school als in de thuissituatie plaats en kunnen dienen als toets of een langdurig Integrale Vroeghulptraject noodzakelijk is. Maar ze kunnen ook een ingegaan Integraal Vroeghulptraject versnellen omdat al in een vroeg stadium veel beeldvorming aanwezig is. De meerwaarde van de dubbele observatie is dat zowel de schoolsituatie als de thuissituatie meegenomen wordt en er op die manier altijd afstemming is over de bevindingen tussen 'school' en 'thuis'.

Naast de financiering van de observaties staan in het plan ook activiteiten voor de projectleiding VVI, om deels in te zetten voor de monitoring van de effecten van de observaties en deels voor VVI doeleinden, zoals borging van de samenwerking met het onderwijs. Hiermee is, samen met de landelijke ondersteuning VVI, in West Brabant de projectleiding voor 2011 geborgd. ◆

Multidisciplinair adviesplan in Zuidoost Brabant

In de regio Zuidoost Brabant startte in het voorjaar van 2010 de regionale werkgroep 'bouwsteen 3'. Ze werkten aan een verbetering van het format 'multidisciplinair adviesplan', kortweg 'MDA-plan' genoemd. Doel was om voor alle Vroeghulpteams in Zuidoost Brabant een format in te voeren dat zou voldoen aan de landelijke ambitie vanuit VVI.

De werkgroep bestond uit een jeugdarts JGZ/coördinator Vroeghulpteam, een coördinator Weer Samen Naar School (WSNS), een gedragswetenschapper toegang van bureau Jeugdzorg, een gedragskundige van een zorgaanbieder, de coördinator Vroeghulp Zuidoost Brabant en de regionale projectleider VVI Zuidoost Brabant. In een aantal bijeenkomsten zijn voorbeelden uit andere regio's

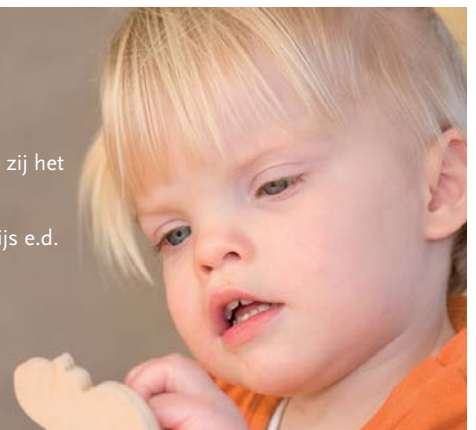
en uit aanpalende sectoren waaronder het 'kinderRAP', dat in de kinderrevalidatie gebruikt wordt, naast elkaar gelegd. Vervolgens hebben ze in de regio Zuidoost Brabant experts van het CIZ, BJZ, vanuit het onderwijs, vanuit MEE en een consulent Vroeghulp om mee te lezen.

De input is verwerkt in een voorlopige versie 'MDA-plan' dat in het najaar 2010 in gebruik is genomen door de Vroeghulpteams in de regio.

De eerste indrukken van zowel de ouders als de professionals zijn positief. De evaluatie van het MDA-plan vindt plaats in april 2011. Daarna zal het resultaat beschikbaar komen voor het landelijk team VVI. ◆

Landelijk kader voor multidisciplinair adviesplan

- Ouders kunnen zo snel mogelijk beschikken over een adviesplan waaruit volgt "wat zij het beste kunnen doen" op de gebieden van zelfzorg, medische en paramedische zorg, ontwikkelingsstimulering, gezinsondersteuning, kinderopvang of (speciaal) onderwijs e.d.
- Dit adviesplan is ook de basis van trajectbegeleiding waarop ouders desgewenst een beroep kunnen doen.

Nieuws uit de pilotregio's

Kijk voor deze producten op www.vroegvoortdurendintegraal.nl

Herken ESM!

Dit is een cursus voor leidsters en pedagogisch medewerkers van kinderdagverblijven en peuterspeelzalen over "signaleren en aanpakken van ernstige spraak/taal moeilijkheden (ESM) bij peuters", ontwikkeld door Simea (www.simea.nl). De cursus kan aangepast worden voor leerkrachten van de onderbouw

van het basisonderwijs. Pedagogisch medewerkers zijn bepalend voor de kwaliteit van de kinderopvang. Zij zorgen ervoor dat kinderen gestimuleerd worden om zich te ontwikkelen op alle gebieden, zo ook op het gebied van de spraak en taal. Aanmelden voor de cursus kan via peuters@simea.nl ♦

Ervaringsverhalen hoe Integrale Vroeghulp en onderwijs elkaar versterken

Dit is een boekje is ontwikkeld door Integrale Vroeghulp Noord Holland Noord. Het gaat over kinderen met een ontwikkelingsachterstand binnen de zorg en het onderwijs. Het geeft inzicht in de betekenis en meerwaarde die Integrale Vroeghulp aan de ouders van deze kinderen kan bieden. Het boekje is te downloaden op de website van VVI. ♦

Ik ben bijzonder gewoon

Dit boekje is ontwikkeld door Stichting Vroeghulp Rotterdam. Kinderen en ouders staan centraal. Hun verhalen maken duidelijk waar de afgelopen twee jaar dankzij het project VVI de aandacht naar is uit-gegaan. Aan de hand van tien deel-projecten vertellen hun verhalen wat

er in Rotterdam Rijnmond voor ouders met kinderen van 0 – 7 jaar is opgezet, verbeterd of welke zorg-punten nog steeds onze aandacht vragen. Het boekje is te downloaden op de website VVI of op te vragen bij Margreet Smits, mail: margreet.smits@meerrotterdam.nl ♦

Inspiratieboek 'Samenwerken vanuit de basis'

Dit boek (inclusief DVD met verhalen van ouders en partners) is ontwikkeld door Loket Vroeghulp Kind en Jeugd uit Tilburg. Hiermee willen ze graag hun kennis, de innovaties van de bouwstenen VVI overdragen aan andere regio's. Met dit boek en DVD hopen ze te kunnen prikkelen, uitdagen en enthousiasmeren om samen te werken vanuit de basis: het kind en het gezin! Dit boek is op te vragen bij Anneriet van Haaren, mail: Anneriet.van.haaren@loketvroeghulpkindenjeugd.nl ♦

Nieuws uit de pilotregio's

Inventarisatie naar vroegsignalering onder huisartsen in Noord Holland Noord

Binnen de pilot VVI heeft de regio Noord Holland Noord een onderzoek laten uitvoeren onder huisartsen. Het rapport 'Vroeg signaleren en verwijzen bij een (vermoedelijke) ontwikkelingsachterstand (0 - 7 jaar)' is het resultaat.

De organisaties die betrokken waren bij dit online-onderzoek zijn: Integrale Vroeghulp Noord Holland Noord, MEE Noordwest-Holland, GGD Hollands Noorden (jeugdgezondheidszorg) en de Stichting Deskundigheidsbevordering en ondersteuning Kwaliteitsbeleid huisartsenpraktijken Noordwest Nederland (www.DOKh.nl).

Eén van de bevindingen van het rapport is dat huisartsen regelmatig (vermoedelijke) ontwikkelingsachterstanden

bij jonge kinderen signaleren, maar ze geven in dit onderzoek ook aan over meer kennis en kunde te willen beschikken. Vooral om het complexe gebied van gedrag en stoornis te kunnen doorgronden op zeer vroege leeftijd, vragen huisartsen om goede screeningsinstrumenten en casuïstiek.

Het rapport is voor Integrale Vroeghulp Noord Holland Noord aanleiding om een actieplan op te stellen waarmee antwoord gezocht wordt op vragen en wensen vanuit de huisartsen. MEE Nederland ondersteunt om het plan hogerop te tillen en resultaten bij de landelijke huisartsen vereniging te bespreken. Het rapport staat op de website van VVI. ◆

D-screening: Vroegtijdig signaleren van een vertraagde ontwikkeling bij het jonge kind door de jeugdarts

In een pilotstudie hebben jeugdartsen in Midden Holland bij 350 kinderen een screening uitgevoerd met het door TNO ontwikkelde D(velopmental)-screeningsinstrument. Dit is een thermometer die het risico weergeeft op een ontwikkelingsachterstand op latere leeftijd. Dit risico wordt geschat op basis van het Van Wiechenonderzoek en achtergrondkenmerken. De thermometer is opgedeeld in drie gebieden, respectievelijk: geen (groen), verhoogd (geel), of duidelijk verhoogd risico (oranje).

Als de uitslag geel of oranje was werd de ouders gezegd: "We willen graag van u horen hoe uw kind zich thuis ontwikkelt. Dit is mogelijk met een vragenlijst met spelopdrachtjes, de ASQ (de Ages and Stages Questionnaire)". De arts gaf vervolgens de ASQ mee en besprak tijdens een extra consult de uitslag. Op basis hiervan werd besloten tot: geen vervolgactie, extra consult bij GZ-psycholoog, of verwijzing. De GZ-psycholoog nam een uitgebreide ontwikkelingstest af op het consultatiebureau. De resultaten van de gescreende kinderen

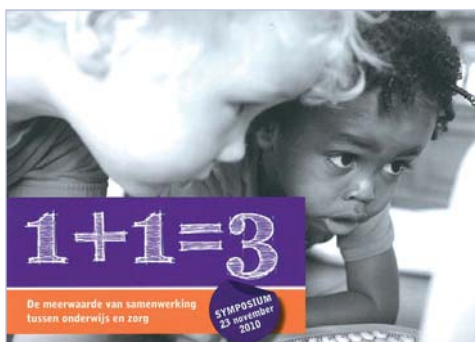
werden vergeleken met 252 kinderen die op gebruikelijke werkwijze werden gezien. Met enige voorzichtigheid vanwege kleine aantallen, kan geconcludeerd worden dat de D-screening - en het daarbij behorende vervolgtraject - leiden tot meer verwijzingen vanwege een vertraagde ontwikkeling dan de gebruikelijke werkwijze. De D-screening blijkt daardoor een veelbelovend hulpmiddel om kinderen met een verhoogd risico op een ontwikkelingsachterstand vroegtijdig te signaleren en om, samen met het vervolgtraject, ouders te motiveren voor een diagnostisch en/of interventietraject. Het volledige rapport en een factsheet zijn te downloaden op de website van VVI. ◆

Nieuws uit de pilotregio's

Werkconferentie 1 + 1 = 3

Integrale Vroeghulp West-Brabant organiseerde eind 2010 een minisymposium 1+1=3. Het minisymposium was voor professionals, die werken met de doelgroep 0 - 7 jaar, uit de regio West Brabant. De titel verwijst naar de meerwaarde van de samenwerking tussen onderwijs en zorg. Het thema 'samenwerking ten behoeve van 'vroegsignalering' liep als een rode draad door het ochtendvullende programma. ◆

Ketensamenwerking: een kans voor ieder kind

In Zuid Limburg zijn ze trots op "een professionalisering van een netwerk", wat VVI hun de afgelopen twee jaar heeft opgeleverd. En tijdens hun symposium eind 2010 werd het duidelijk dat iedere ouder zou willen dat zijn kind een kans krijgt! Voor en door ouders werden kansen en knelpunten benoemd. ◆

Conferentie Vroeghulp Zuidoost Brabant

Tijdens de slotconferentie Vroeghulp Zuidoost Brabant in 2010 zijn de resultaten van het project VVI gepresenteerd aan het regionale netwerk. Het convenant Vroeghulp werd door alle netwerkpartners ondertekend. In 2011 wordt het convenant nader uitgewerkt met een werkplan, begrotings- en financieringsplan. ◆

Kennis delen is kennis vermenigvuldigen

Na bijna 2 jaar met elkaar gewerkt te hebben aan het project Vroeg, Voortdurend, Integraal, was in november 2010 de dag dat met de samenwerkingspartners, casemanagers en andere betrokken uit de regio Gelderse Poort, de resultaten besproken werden. En er is veel bereikt! Hoogtepunt van de middag was de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst voor ketenpartners door een tiental bestuurders. ◆

Vroegsignalering speerpunt in Midden Holland

Onder het motto "kansen en beperkingen van vroegsignalering van kinderen met een ontwikkelingsachterstand" heeft de Integrale Vroeghulp een mid-dagvullend programma geboden aan het regionale netwerk. Drie best-practices voor de regio zijn gepresenteerd. ◆

Nieuwsgierig naar meer informatie over de gehouden werkconferenties door de pilotregio's? Kijk op: www.vroegvoortdurendintegraal.nl

De meerwaarde van ketensamenwerking

Na een discussie over de meerwaarde van ketensamenwerking en het presenteren van de resultaten van VVI uit de regio Twente was het 'moment supreme'. De 17 deelnemende organisatie van het regionale netwerk Integrale Vroeghulp in Twente hebben getekend voor een ketensamenwerking met de innovatie VVI. ◆

Kort Nieuws

Projectleiders VVI actief in 2011

In februari 2011 zijn we opnieuw van start gegaan met projectleiderbijeenkomsten voor de pilot-regio's VVI. Hierin stond centraal discussies en ervaringen over samenwerking met de Centra Jeugd en Gezin. Hoe gaan we een eindfoto maken van de pilotregio's en uiteraard zijn er veel ervaringen met elkaar gedeeld. Tot en met juni 2011 zullen we iedere maand bij elkaar komen om kennis te delen. ◆

Verankering voor Integrale Vroeghulp met de innovatie VVI

Integrale Vroeghulp is een onafhankelijk multidisciplinair regionaal samenwerkingsverband van verschillende organisaties rondom kinderen van 0 - 7 jaar met een beperking. Dit samenwerkingsverband biedt vroegsignalering, integrale diagnostiek, gezinsondersteuning, onderwijs en zorg. In 2008 is een landelijk stimuleringsprogramma van start gegaan waarin Integrale Vroeghulp nadrukkelijk een plaats heeft: Vroeg, Voortdurend, Integraal (VVI). Dit programma is onderdeel van het Transitie programma Langdurige Zorg. Omdat ketenaanpak een belangrijk kenmerk van Integrale Vroeghulp is, staat de staatssecretaris

van VWS erg positief tegenover Integrale Vroeghulp. Zij heeft hiervoor een kleine commissie ingesteld om haar te laten adviseren over de verdere verankering van Integrale Vroeghulp.

Deze commissie bestaat uit vertegenwoordigers van het project VVI en de beleidsdirecties maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en langdurende zorg van VWS en de directie jeugd, onderwijs, zorg van ministerie van OCW. Ze zijn gestart in januari 2011 en eindigen vóór 1 juli 2011. De voorzitter dient zijn eindrapport over de uitkomsten van deze opdracht in bij de bewindspersonen. ◆

Reis mee in de transitiebeweging

Op 17 februari 2011 heeft er een reis plaatsgevonden door de wereld van de transitiebeweging. Op het symposium waren veranderaars en beleidsmakers in de zorg aanwezig, om met elkaar de lessen en de ervaringen van het Transitieprogramma in de Langdurende Zorg te delen. Het landelijk team VVI was onderdeel van het reisgezelschap. In een "halte" hebben zij alle producten van VVI weten te tonen. ◆

www.vroegvoortdurendintegraal.nl

6